

בענין ארבעה כוסות

(1) פסחים י:א

ואפילו עני שבישראל... לא יפחתו לו מארבעה כוסות של יין

(2) שמות ו:ו-ז

לִבְנֵי אֱמֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבִלֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֹתֶם וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזֵרוּעַ
נְטוּיָה וּבְשִׁפְטֵי־גְדָלִים: וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לְכֶם לֵאלֹהִים...

(3) ירושלמי פסחים י:א

מניין לארבעה כוסות?

(1) רבי יוחנן בשם ר' בנייה כנגד ארבע גאולות לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם וגו'

ולקחתי אתכם לי לעם וגומר והוצאתי והצילתי וגאלתי ולקחתי

(2) רבי יהושע בן לוי אמר כנגד ארבעה כוסות של פרעה וכוס פרעה בידי ואשחט אותם אל כוס פרעה

ואתן את הכוס על כף פרעה ונתת כוס פרעה בידו וגו'.

(3) רבי לוי אמר כנגד ארבעה מלכיות

(4) ורבנן אמרי כנגד ד' כוסות של פורענות שהקב"ה עתיד להשקות את אומות העולם כי כה אמר ה' אלהי:

ישראל אלי קח את כוס היין החימה וגו' כוס זהב בבל ביד ה' כי כוס ביד ה' ימטר על רשעים פחיס אש וגפרית ורוח

אלעפות מנת כוסם... וכנגדן עתיד הקב"ה להשקות את ישראל ארבעה כוסות של נחמות ה' מנת חלקי וכוסי

דשנת בשמן ראשי כוסי רודה והדין כוס ישועות אשא תריין

(4) מדרש רבה שמות פרשה ו סימן ד

והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים, ד' גאולות יש כאן, והוצאתי והצילתי וגאלתי ולקחתי

כנגד ד' גזירות שגזר עליהן פרעה, וכנגדן תקנו חכמים ד' כוסות בליל הפסח,

לקיים מה שנא' כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא

(5) שופטים ט:יג

וְתֹאמְרוּ לָהֶם הַגִּפֶּן הַחֲדַלְתִּי אֶת-תִּירוּשֵׁי הַמְּשַׁמַּח אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלַּכְתִּי לְנוּעַ עַל-הָעֵצִים

And the vine said to them, Should I leave my wine, which cheers God and man, and go to sway over the trees?

(6) ערכין יא.

א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: מנין שאין אומרים שירה אלא על היין?

שנאמר ותאמר להם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים,

אם אנשים משמח, אלהים במה משמח? מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין

R. Samuel b. Nahmani said in the name of R. Jonathan: Whence do we know that the song is not sung [in the Sanctuary] except over wine? — Because it is said: *And the vine said unto them: Should I leave my wine, which cheers God and man?* Granted that it cheers men, whereby can it cheer God? From this it is evident that the song is not sung except over wine!

(7) ישעיה ל:כט

הַשִּׁיר יִהְיֶה לְכֶם כְּלִיל הַתְּקִדֶשׁ-חַג וְשִׂמְחַת לִבָּב כַּחַדְלֵי בְּחִלְלֵי לְבוֹא בְּהַר-ה' אֶל-צִוּר יִשְׂרָאֵל:

You shall have a song, as in the night when a holy solemnity is kept; and gladness of heart, as when one goes with a flute to come to the mountain of the Lord, to the Rock of Israel.

(8) מדרש תנחומא בשלח פרק י

ואתה הרם את מטך, עשרה נסים נעשה להם על הים... כנגדן אמרי ליה ישראל עשר שירות,

הראשונה במצרים שנאמר השיר יהיה לכם כליל התקדש חג

(9) ר"ן על הר"ף פסחים כו: ד"ה אבל

אבל רבינו האי גאון ז"ל כתב בתשובה שאין מברכין על הלל שבילי פסחים לגמור את ההלל שאין

אנו קוראין אותו בתורת קורין אלא בתורת אומר שירה...

(10) הגדה של פסח

רבן גמליאל היה אומר,
 כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח,
 לא יצא ידי חובתו,
 ואלו הן,

פסח, מצה, ומרור.

א) פסח, על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים.
 ב) מצה, על שום שנגאלו אבותינו ממצרים.
 ג) מרור, על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.

(11) הגדה של פסח

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר
 והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים

ל פ י כ ך

אנחנו חייבין להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם, להדר, לברך,
 לעלה, ולקלס, למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו,
 הוציאנו מעבדות לחרות, מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב, ומאפלה
 לאור גדול, ומשעבוד לגאולה. ונאמר לפניו, הללויה

R. GAMALIEL USED TO SAY: WHOEVER DOES NOT MAKE MENTION OF THESE THREE THINGS ON PASSOVER DOES NOT DISCHARGE HIS DUTY, AND THESE ARE THEY: THE PASSOVER-OFFERING, UNLEAVENED BREAD, AND BITTER HERBS.

- 1) **THE PASSOVER-OFFERING** IS [SACRIFICED] BECAUSE THE OMNIPRESENT PASSED OVER THE HOUSES OF OUR FATHERS IN EGYPT, AS IT IS SAID, *THEN YE SHALL SAY: IT IS THE SACRIFICE OF THE LORD'S PASSOVER, FOR THAT HE PASSED OVER* etc.
- 2) **THE UNLEAVENED BREAD** IS [EATEN] BECAUSE OUR FATHERS WERE REDEEMED FROM EGYPT, AS IT IS SAID, *AND THEY BAKED UNLEAVENED CAKES OF THE DOUGH WHICH THEY BROUGHT FORTH OUT OF EGYPT* etc.
- 3) **THE BITTER HERB** IS [EATEN] BECAUSE THE EGYPTIANS EMBITTERED THE LIVES OF OUR FATHERS IN EGYPT, AS IT IS SAID, *AND THEY MADE THEIR LIVES BITTER* etc.

IN EVERY GENERATION A MAN IS BOUND TO REGARD HIMSELF AS THOUGH HE PERSONALLY HAD GONE FORTH FROM EGYPT, BECAUSE IT IS SAID, *AND THOU SHALT TELL THY SON IN THAT DAY, SAYING: IT IS BECAUSE OF THAT WHICH THE LORD DID FOR ME WHEN I CAME FORTH OUT OF EGYPT.*

THEREFORE

IT IS OUR DUTY TO THANK, PRAISE, LAUD, GLORIFY, EXALT, HONOUR, BLESS, EXTOL, AND ADORE HIM WHO WROUGHT ALL THESE MIRACLES FOR OUR FATHERS AND OURSELVES; HE BROUGHT US FORTH FROM BONDAGE INTO FREEDOM, FROM SORROW INTO JOY, FROM MOURNING INTO FESTIVITY, FROM DARKNESS INTO GREAT LIGHT, AND FROM SERVITUDE INTO REDEMPTION. THEREFORE LET US SAY BEFORE HIM, HALLELUJAH!